

comparaven una altra planteta silvestre (la parrancona?) «és com un *sêçe* bord» (1962). Al Maestrat i Castelló, recull Borràs Jarque, a Càlig, la dita «erba de *seige*, / no li cal meigre» i explica «és una erba silvestre o *bróssa*, quina infusió —com un tè— es beu contra els mals d'orina i d'estómac» (BSCC xv, 246). Aquí notem que no és *seige*, com a nom per si, sinó *herba de setge*. Però també en els parlars apitxats de Ribagorça: «*setxe*: herba cicatrisant» (a Sopeira, *Congrés Ll. Cat.*, 429). En fi això desborda cap a Múrcia: 10 *ceje* m. «cierta mata que se emplea para curar las erupciones» (GaSoriano; DACEsp.): i de fet l'escrofulària s'usa per curar les galteres o *escrófules*, d'on l'altre nom. Però això a penes és castellà.

En canvi sí que té força extensió en llengua d'oc, i 15 fins més al Nord: «erbo del *sièxe*: scrophulaire» a Castres del Tarn (x vol dir ts, que és el resultat allí de tg, entre altres); la grafia llgd. equival a *siéège*: «erbo dàou *siéjhe*: la grande scrophulaire aquatique, dont les feuilles sont un bon vulnéraire [com a Sopeira], qu'on 20 emploie pour nettoyer les ulcères et pour résoudre les tumeurs scrophulaires: elle tire son nom du siège de Troye, où les guerriers en faisoient, dit-on [!], usage pour leurs blessures», Sauvages.⁸ Eugène Rolland (*Flore d. l. Fr.* VIII, 154) la identifica amb la *Scrophu-* 25 *laria Nodosa* L., i documentant-la en forma francesa com *herbe à siège* o *du siège* en tres autors del S. xv, des de 1538, però fent-ne constar que és un mot del Midi, *erbo del setge*, amb variants *siétse*, *sietge*, *siègo*; en el Gers *siétge* m., *âssiédze* m. en llemosí baix i alt 30 (Béronie, Tulle), *èrba doou cièrge* en el Gard (Cevennes); a l'E.: *buòd cièrge* m. a Niça, i *bouen sédi* m. en parlars prop. i llgd. En fi, isoladament, a Bèlgica *yèbe du sidje*.

Rolland ens ho explica: «Dans tous les ouvrages de 35 botanique, on lit que cette herbe a été ainsi appelée, parce qu'au siège de La Rochelle, en 1628, les assiégés, privés de ressources, n'avaient que cette herbe pour soigner les blessés et les malades. C'est une erreur. Elle a été nommée ainsi à cause de ses vertus contre 40 les hémorrhoides». O sigui com si diguéssim 'herba del seient' (en el sentit empordanès). Totes dues explicacions són possibles als ulls del lingüista, tant pel costat català com l'occità; el diftong *ie* crida l'atenció en llengua d'oc, revelant-hi (a desgrat de l'extensió a 45 França) una procedència francesa, i això tant es podria entendre en el sentit que ve realment d'un setge militar, com en el de suposar-lo propagat per metges i herbolaris de llengua francesa; en tot cas les dates dels botànics citats descarten el famós setge de La 50 Rochelle, i llavors quin seria? Potser el de Girona de 1284?

Donats els coneixements de Rolland, un s'inclina a creure'l bàsicament encertat. Crec que no és més que casual la semblança amb l'angl. *sedge*, espècie de senills 55 o síscas que creix en els aiguamolls (en danès *stargræs*): en primer lloc no hi ha semblança botànica, després el mot era *secg* en anglo-saxó, *segge* en baixal., per tant deu venir de SAGJA ('serra', al. *säge*, pel sentit cf. *espadanya*, perquè és tallant) i aquesta A des-

carta aquesta pista.

En relació amb els sediments it. ant. i dial. de SEDÏMEN (REW, 7784) 'sediment, solatge' i el gall. *cel-me* «sustància, jugo, gusto, esencia», que hi connecto en la nota 8 de SENTAR, DECH, potser hem de posar el prov. *se sermà* 'aigualir': «que toun vin se serme!» (trad. «dans ton vin mets de l'eau»), *Calendau* iv, 65.1.

¹ Categoria gramatical que resta pollent i sistemàtica en eslau, bàltic i índic, ben representada encara en grec clàssic, en ruïnes en germànic i reduït en llatí a fets dispersos i intents mutilats. En alemany és encara el matís que oposa, p. ex. *erleben* a *flehen*, *erdenken* a *denken*, *erstreben* a *streben*, *erstergen* a *steigen*: aquest és 'pujar, caminar pujant' mentre que *einen Berg ersteigen* és 'enfilat-se a una muntanya'; en castellà hi ha un reflex pàllid d'això quan diuen *subirse* (i no *subir*) a un poste para ver el cortejo etc. —² No veig altres casos d'aquest rar *siure* 'estar'. Això ens fa pensar que aquí pot tenir una gènesi diferent, *següés* > *siugués* per la dissimilació del tipus *finestra*, *malmirent*, *vinent* (*sutrell?*) Tals fets devien contribuir també a la final confusió de *siure* i *seure* —³ Gent de l'alt clero i la negligent i malavesada noblesa amb aspiracions madrilenyes. OPou havia d'oïr als editors i priors eclesiàstics que li feien la vida, i feren que, contra el seu costum, no doni a triar entre usos acceptables, quan posa «*assentar-se en taula*: *accumbere mensae*, *incumbere*; *assentar-se al cap de taula*: *sedere ad caput mensae*», «*assentar-se prop del foc*: *sedere ad ignem*» (*ThPu.*, 188, 222). —⁴ Aprofito l'ocasió per transcriure la nota marginal que he posat a la nostra Enciclopèdia: «Es inadmissible adoptar en català la grafia alemanya [!] *Dostojevskij* (que en català sonaria *dostožejskiž*); s'havia de deixar com ja era tradicional, o sigui com he escrit, o bé transliterar la grafia de la seva llengua, o sigui *Dostoevskii*, cosa que no convindria gaire no essent com ho pronuncien ells, o sigui *dàastàjëjski*. També és desencertat grafiar *Fodor* (amb un diacrític que serà pronunciat *fodór*, quan en realitat és *Fiódor* (pràcticament *í és fí*), i és també infidel a la grafia russa *Phe-* 55 *dor*». —⁵ No sempre i pertot ben comprès. A Bel, extrem NE., hi ha dins el terme *La selleta (de) la Pena*: mirant-m'ho de lluny només veia un cingle, però també *le salétez de la Cova Llampera*. En aquelles serres sovint es troben en muntanyes encinglerades o amb grans banquetes de roca; preguntat l'acompanyant què vol dir contestà «una *selleta* és una roca sola, i ho diuen perquè hi havia una *salétez de rókex*» (1961). Doncs CINGULA? apuntava jo. Però després en sortiren, a grapats, a tots els termes, la major part eren sense roques i pertot hi havia collet o depressió de serra o de serrat. La rectificació se m'imposà quan jo mateix, per anar de Tírig a Catí vaig haver de tramuntar la *Selleta de la Morellana*, al capdamunt de la vall on hi ha aquest mas. *La selleta* a Catí, prop de les Coves de Miralles, és el collet entre les cotes 1021 i 1012. La *sel-*